

зв'язку.

Список використаних джерел

1. Балаболкин М. И. Эндокринология / М. И. Балаболкин. - М.: Универсум паблишинг, 1998. – 582 с.
2. Белясова Н.А. Биохимия и молекулярная биология / Н.А. Белясова. – Минск.: Книжный дом, 2004. – 421 с.
3. Ендокринологія /П. М. Боднар.; Нац. АМН України. – Вінниця: Нова Кн., 2017.– 449 с.
4. Залози внутрішньої секреції та обмін речовин / С.Є. Швайко, В.С. Пикалюк, О.Р. Дмитроца та ін. – Луцьк: Вежа-Друк, 2014. – 508 с.
5. Кучеренко Н.Е. Молекулярные механизмы гормональной регуляции обмена веществ / Кучеренко Н.Е., Германюк Я.Л., Васильев А.Н. – К.: Вища шк., 1986. – 316 с.
6. Чувин Б.Т. Физиологическая регуляция функций организма человека / Б.Т. Чувин – М.: ВЛАДОС, 2003. – 176 с.
7. Neal J.M. How the endocrine system works / Neal J. M. – L.: John Wiley & Sons, 2007. – 128 p.

Матвійчук О.А.,

к.б.н., доцент кафедри біології;

Храпко Т.С.,

магістрант кафедри біології

Чигур Ю.В.,

магістрант кафедри біології

ВИДОВА СТРУКТУРА ХОРДОВИХ ТВАРИН ЗАКАЗНИКА «ШИРОКА РУДА»

Постійне зростання площ агроландшафтів і, загалом, інтенсифікація сільськогосподарського виробництва в умовах Вінниччини зумовлюють нагальну необхідність в збереженні природних комплексів [1, 2]. Найбільший ефект має створення заповідних об'єктів з вилученням території з господарського обігу, або обмеження діяльності людини. Навіть ті заказники, що мають незначну площу (до 50га), утворюючи густу сітку є важливими структурними елементами екологічної мережі не лише локального, але й регіонального рівня [7, 8]. Задля ефективного управління подібними об'єктами необхідно налагоджувати систему постійного моніторингу їх флори і фауни. І першим кроком має бути їхня інвентаризація. Тому нами була здійснена спроба встановити видову структуру фауни хребетних тварин ландшафтного заказника «Широка Руда» (околиці с. Іванька Вінницького району).

В результаті облікових робіт було встановлено, що видовий склад Chordata заказника «Широка Руда» є досить різноманітним, як у таксономічному, так і в екологічному сенсі і сформувався в умовах поєднання типових для Східного Поділля орографічних і мікрокліматичних умов та фітокомпоненту. Істотно впливають на фауну урочища характер та ступінь тиску антропогенного чинника.

Упродовж року на території заказника ми відмітили перебування 128 видів тварин, що належать до типу Chordata, а саме 14 видів Променеперих риб Actinopterygii (4 ряди, 5 родин, 14 родів), 10 видів Земноводних Amphibia (2 ряди, 6 родин, 8 родів), 3 види Плазунів Reptilia (2 ряди, 2 родини, 3 роди), 89 видів Птахів Aves (15 рядів, 34 родини, 68 родів), 12 видів Ссавців Mammalia (5 рядів, 9 родин, 11 родів). Подібно до решти території Поділля [3, 6], в

зооценозах заказника в таксономічному аспекті домінують представники класу Птахи (рис. 1).

Відмічені під час обліків тварини в різні сезони року демонструють різні за характером і силою зв'язку з середовищем. У першу чергу, подібне розмаїття типів взаємодії із вивченою територією властиве для птахів [2, 4, 5]. Доведено, що основними є два типи зв'язку птахів з середовищем, а саме топічний і трофічний. З огляду на характер домінуючого раціону, різні види птахів можуть займати якусь територію постійно, або з'являться на ній у пошуках їжі (трофічні інвазії, кочівлі тощо). В гніздовий період у межах заказника було виявлено 78 видів птахів, які вважаються гніздовими у межах регіону, що складає 87,6% орнітофауни заказника. З них безпосередньо в межах заказника гніздяться 17 осілих видів (19,2%) і 36 гніздових і перелітних видів (40,4%). Ще 7 видів (7,9%) осілих і 18 видів (20,2%) гніздових і перелітних птахів для фауни Східного Поділля гніздяться у суміжних біотопах. Під час сезонних міграцій на території заказника було виявлене перебування 5 видів (5,6%) мігрантів, а в зимовий період – 6 видів (6,7%) зимуючих птахів.

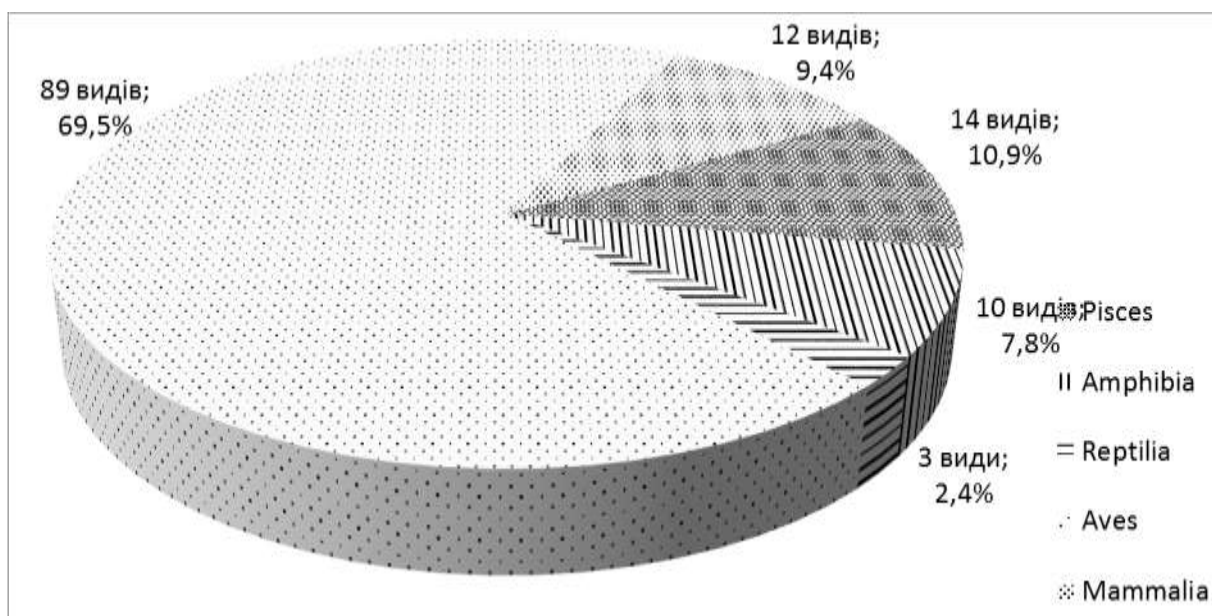

Рис. 1. Таксономічна структура Хордових тварин заказника «Широка Руда»

Досліджена територія в фауністичному сенсі являє специфічну агрегацію, в структурі якої розрізняють гідрофільні, кампофільні та дендрофільні види тварин. Поза всяким сумнівом, вона є значущим осередком збереження біологічного різноманіття на тлі суміжних агроландшафтів.

Необхідно зауважити, що збереження даного осередку є важливим ще й тому, що він підтримує існування видів, які включені до різноманітних національних і міжнародних охоронних документів.

Так, зі 128 видів фауни заказника, 123 включено до Європейського червоного списку Міжнародного союзу охорони природи (Red List IUCN). Статус LC (Least Concern – найменша осторога) мають 118 видів, статус VU (Vulnerable – уразливий) – 2 види (*Aythya ferina*, *Alcedo atthis*), статус NT (Near Threatened – майже під загрозою) – 3 види (*Emys orbicularis*, *Fulica atra*,

Vanellus vanellus). До Червоної книги України включені *Milvus migrans* (Accipitridae, Aves), вухань бурий *Plecotus auritus* (Vespertilionidae, Mammalia) і нічниця водяна *Myotis daubentonii* (Vespertilionidae, Mammalia) зі статусами «Вразливий». 105 видів хордових тварин ландшафтного заказника «Широка Руда» включені до списків Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція, 1979р.). Так, в додатку III (види фауни, що підлягають охороні) згадуються 42 види тварин заказника, в додатку II (види фауни, що підлягають суворій охороні) – 63 види.

Також 31 вид хордових тварин, виявлених в межах заказника, включено до додатку II Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннська конвенція, 1979р.). Це свідчить про високий природоохоронний потенціал території.

Список використаних джерел

1. Гладка О.В., Ковальчук Т.Р., Дзюбенко В.О., Матвійчук О.А. Орнітоугруповання орних земель Східного Поділля. *Actual trends of modern scientific research: Abstracts of the 8th International scientific and practical conference*. MDPC Publishing. Munich, Germany. 2021. Pp. 55-58.
2. Матвійчук О.А. Особливості формування авіфауни антропогенно-трансформованих екосистем верхнього і середнього Побужжя. *Актуальні проблеми сучасної біології та методики її викладання*: зб. наук. праць звітної наук. конф. викладачів ВДПУ за 2016-2017 н.р. Вінниця, 2017. С. 4-24.
3. Матвійчук О.А. Пірхал А.Б., Відуецький А.В. Птахи Вінниччини. Вінниця, 2017. 328 с.
4. Матвійчук О.А. Пірхал А.Б., Півторак А.М., Пльонсак І.А., Слубська Г.Ф. Трофічні зв'язки орнітонаселення загальнозоологічного заказника «Згарський». *Vědecké pokrok na přelomu tisyachaletých věd – 2017: materiály XIII Mezinár. věd.-prakt. konf., 22-30 květ. 2017 r. Vol. 10*. Praha, 2017. P. 34-37.
5. Матвійчук О.А., Пірхал А.Б. Структура орнітофауни заплави середньої течії р. Згар. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2018. № 8(1). С. 297-306.
6. Матвійчук О.А., Пірхал А.Б., Ремінний В.Ю. Кадастр наземних тетрапод Вінницької області. Вінниця, 2015. 436 с.
7. Матвійчук О.А., Поліщук Т.В. Фауністична структура орнітологічного заказника місцевого значення «Іваньківський». *Актуальні питання сучасної біологічної науки та методики її викладання у закладах освіти*: зб. наук. праць звітної наук. конф. викладачів ВДПУ за 2019-2020 н.р. Вінниця, 2020. С. 105-115.
8. Мосьондз Н.В., Матвійчук О.А., Гладка О.В. Видовий склад орнітофауни ландшафтного заказника Іваньківський (Вінницька область). *Актуальні питання розвитку біології та екології*: матер. VI Міжн. наук. конф., 21-22 жовтня 2020р. Вінниця, 2020. С. 38-39.

Сушко О.В.,

студентка СВО магістр, спеціальність 091 Біологія;

Ходаніцька О.О.,

к.с.-г.н., доцент кафедри біології.

ВПЛИВ РІЗНИХ ТЕМПЕРАТУРНИХ РЕЖИМІВ ЗБЕРІГАННЯ НА КІЛЬКІСНІ ЗМІНИ АСКОРБІНОВОЇ КИСЛОТИ У ЯБЛУКАХ

Аскорбінова кислота бере участь у багатьох процесах біологічного окислення, забезпечує синтез нейромедіаторів, кортикостероїдів, статевих гормонів, холестерину, перебіг процесів кровотворення й утворення гемоглобіну, синтез нуклеїнових кислот, а також необхідна для функціонування щитоподібної залози. Відомо, що вітамін С чинить значний вплив на імунну